

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ' ΤΑΞΗΣ**ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ****ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)****ΚΕΙΜΕΝΟ 1****Το Περιβάλλον: ο κόσμος μας, η ζωή μας!**

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα προβάλλει έντονη κι επιτακτική – όσο ποτέ άλλοτε – η ανάγκη για την προστασία του περιβάλλοντος. Η επιστήμη έχει αποδείξει ότι η ανθρωπότητα απειλείται από μεγάλες περιβαλλοντικές καταστροφές, με αιχμή του δόρατος, την επαπειλούμενη κλιματική αλλαγή. Η κρίση είναι πολυεπίπεδη και αγγίζει σχεδόν όλες τις πτυχές της καθημερινής ζωής του ανθρώπου. Η αλματώδης εξέλιξη και πρόοδος της τεχνολογίας σε όλες σχεδόν τις πτυχές του ανθρωπίνου βίου, με τις βαρέων τύπου βιομηχανοποιημένες ζώνες και τη βεβαρυσμένη ρύπανση της ατμόσφαιρας σε παγκόσμιο επίπεδο, τη συσσώρευση πληθυσμού στα ήδη μεγάλα αστικά κέντρα, η ύπαρξη χιλιάδων ανεξέλεγκτων χωματερών, προσβάλλοντας την αισθητική μας άποψη, τον πολιτισμό και την υγεία μας, η διάβρωση του εδάφους που οδηγεί σταδιακά σε ερημοποίηση και οι ανεξέλεγκτες εξορύξεις που αλλοιώνουν το εδαφικό και υπεδαφικό τοπίο, οδηγούν στην αναγκαστική αναζήτηση προστασίας και διεξοδικών λύσεων. Είναι σίγουρο ότι η ένταση των αποτελεσμάτων της υποβάθμισης του περιβάλλοντος επηρεάζει και θα εξακολουθεί να επηρεάζει με αρνητικό τρόπο τον καθημερινό μας βίο στο μέλλον.

Οι περισσότεροι συνάνθρωποί μας όμως, σε ότι αφορά τις οικολογικές αλληλεξαρτήσεις μέχρι σήμερα, παραμένουν σε μία κατάσταση τρομακτικής άγνοιας. Σε αρκετούς δεν έχει καταστεί εφικτή η αντίληψη ότι με τη συμπεριφορά τους απέναντι στο περιβάλλον, απέναντι στη Φύση, προδιαγράφουν το μέλλον του πλανήτη μας.

Τι καλείται όμως Περιβάλλον; Πόσο δύσκολο είναι να το ορίσουμε; Τι είναι εκείνο που το κάνει τόσο ιδιαίτερο, τόσο σημαντικό και παράλληλα τόσο επιτακτικά αναγκαίο στο να το προστατέψουμε; Το Περιβάλλον αντιπροσωπεύει μια έννοια εξαιρετικά πλούσια, πολυδιάστατη και πολυσύνθετη και γι' αυτό είναι δύσκολο να οριστεί πλήρως. Τα όρια της έννοιας του περιβάλλοντος είναι κυμαινόμενα. Συχνά γίνεται προσπάθεια οριοθέτησής του μέσα από προσδιορισμούς, όπως φυσικό, ανθρώπινο, ζωικό, φυτικό, ανθρωπογενές, τεχνητό, αστικό, αγροτικό, ατμοσφαιρικό, υδάτινο, δασικό, πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, νομικό, αρχιτεκτονικό, πολεοδομικό

και ο κατάλογος θα μπορούσε να συνεχιστεί επί μακρόν, εφόσον τελικά περιλαμβάνει όλες τις διαστάσεις και εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής.

Το φυσικό περιβάλλον μας προσφέρει καταρχήν το «σπίτι», στο οποίο κατοικεί ολόκληρη η σημερινή ανθρωπότητα. Μας προσφέρει, μεταξύ άλλων, τους απαραίτητους φυσικούς πόρους (χλωρίδα, πανίδα, αγροτική γη) για να τραφούμε και να συντηρήσουμε – βιολογικά και πνευματικά – την ύπαρξή μας, τους ενεργειακούς πόρους (φυσικό αέριο, στερεά ορυκτά καύσιμα, ορυκτές πρώτες ύλες) για να κινήσουμε τα τεχνολογικά επιτεύγματά μας, το πλαίσιο μέσα στο οποίο κτίζουμε τα κτίρια μας και τα μνημεία του πολιτισμού μας, το νερό που πίνουμε, το οξυγόνο που αναπνέουμε, τις υπηρεσίες και τα πολλαπλού τύπου προϊόντα που αποκομίζουμε από οικοσυστήματα των δασών (ξυλεία, αναψυχή, ρύθμιση υδατικού δυναμικού, μείωση εξαπλώσης ραδιενεργού ακτινοβολίας, προστασία κι εμπλουτισμός της ατμόσφαιρας), από εθνικούς δρυμούς και λοιπές προστατευόμενες περιοχές (αισθητική αγαλλίαση, πάρκα αναψυχής) και την καταλληλότητα που αναδύουν για εμπειριστατωμένη έρευνα και ανάπτυξης καινοτόμων ωφέλιμων αγαθών.

Η ιστορία του ανθρώπου και η ιστορία της φύσης αλληλοδιδευσδύουν. Το μέλλον της φύσης συνδέεται με το μέλλον του ανθρώπου και τον βαθμό υπευθυνότητας που εκείνος θα επιδείξει απέναντι σε αυτή. Ο διαλογισμός για τη φύση και τη σχέση του ανθρώπου μαζί της, συνδέεται με μία σωρεία ηθικών και πολιτικών προβλημάτων.

Η ενασχόληση με «το πρόβλημα του περιβάλλοντος και της φύσης», δείχνει ότι δεν είναι τίποτα αυτονόητο στη σχέση μας με τη φύση και είναι πια αναπόφευκτη η επανεξέταση της σχέσης μας προς τη φύση και η αναθεώρηση όλων σχεδόν των πλευρών της κουλτούρας μας. Γνωρίζουμε λίγα από τα μυστικά της και δεν έχουμε ξεδιπλώσει ακόμη όλο το κουβάρι της γνώσης μας και δη της επιστημονικής γύρω από αυτό το μεγαλειώδες δημιούργημα, στο οποίο διαβιούμε και συνυπάρχουμε με άλλα έμβια όντα. Ένα όμως οφείλουμε να ξέρουμε. Το Περιβάλλον είναι υπόθεση όλων μας! Το Περιβάλλον είναι η Φύση και η Φύση είναι ο Θεός. Είμαστε όλοι εμείς! Πρέπει να το προστατέψουμε, το αξίζει!

Στ. Βλάχος MSc. Περιβαλλοντολόγος 26 -7- 2018

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Ο Πολιτισμός μας σε Μετάβαση: Από τον Καταναλωτισμό στην Αειφορία .

Οι μελετητές του Ινστιτούτου Worldwatch, με την εφειτηνή έκδοση επιμένουν να θέτουν στη διεθνή δημόσια συζήτηση τα μεγάλα κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα του πλανήτη μας, υποστηρίζοντας ότι το ποτήρι είναι μισογεμάτο και ότι η ανθρωπότητα έχει ακόμη το χρόνο να αλλάξει πορεία. Διότι, παρά τις αρνητικές εξελίξεις σε μια σειρά κρίσιμων δεικτών που αφορούν στην υγεία των φυσικών πόρων, τα δεδομένα του επιπέδου διαβίωσης και των ανθρώπινων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο, καθώς και τα ζητήματα της παγκόσμιας ασφάλειας, το Ινστιτούτο Worldwatch επιμένει ότι υπάρχουν λύσεις. Το παγκοσμίως καταξιωμένο ινστιτούτο

καταθέτει βιώσιμες και ρεαλιστικές προτάσεις σε μεγάλη και μικρή κλίμακα, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι η υπόθεση της αντιστροφής της πορείας στην οποία βαδίζει σήμερα ο κόσμος βρίσκεται κυρίως στα χέρια των ενεργών πολιτών, οι οποίοι κατανοούν ότι το μεγαλύτερο διακύβευμα της ανθρωπότητας τον 21ο αιώνα δεν είναι άλλο από την αλλαγή του κυρίαρχου μοντέλου του καταναλωτικού πολιτισμού που ακολουθεί μέχρι σήμερα η ανθρωπότητα.

Τα τελευταία πέντε χρόνια παρακολουθούμε μια άνευ προηγουμένου κινητοποίηση για την καταπολέμηση της διαρκώς επιταχυνόμενης παγκόσμιας οικολογικής κρίσης. Από το 2005 και μετά, χιλιάδες νέες κυβερνητικές πολιτικές έχουν θεσμοθετηθεί, εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ έχουν επενδυθεί σε πράσινες επιχειρήσεις και υποδομές, επιστήμονες και μηχανικοί έχουν επιταχύνει σημαντικά την ανάπτυξη μιας νέας γενιάς «πράσινων» τεχνολογιών και τα ΜΜΕ έχουν στρέψει μεγάλο μέρος του ενδιαφέροντος της κοινής γνώμης στα περιβαλλοντικά προβλήματα.

Μέσα σε αυτή την έντονη οικολογική δραστηριοποίηση, μια διάσταση του περιβαλλοντικού μας διλήμματος παραμένει σε μεγάλο βαθμό παραμελημένη: οι πολιτισμικές ρίζες του. Καθώς ο καταναλωτισμός έχει ριζώσει για τα καλά στον πολιτισμό μας τα τελευταία 50 χρόνια, έχει μετατραπεί σε έναν ισχυρό παράγοντα ασυγκράτητης αύξησης στη ζήτηση φυσικών πόρων και παραγωγής αποβλήτων, δύο βασικών χαρακτηριστικών της εποχής μας. Φυσικά, περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε αυτό το βαθμό δεν θα ήταν δυνατό να συμβούν χωρίς την πρωτόφαντη έκρηξη του πληθυσμού, την αύξηση της ευμάρειας και τη ραγδαία πρόοδο στην επιστήμη και την τεχνολογία. Όμως η κουλτούρα της κατανάλωσης υποστηρίζει –και διογκώνει– τις υπόλοιπες δυνάμεις που έχουν οδηγήσει τις ανθρώπινες κοινότητες να υπερβούν τα όρια των περιβαλλοντικών υποστηρικτικών συστημάτων τους.

Χωρίς μια σκόπιμη στροφή του πολιτισμού μας προς την κατεύθυνση του να δίνει μεγαλύτερη αξία στην αειφορία και όχι στον καταναλωτισμό, καμία κυβερνητική δέσμευση ή τεχνολογική πρόοδος δεν θα είναι αρκετή να σώσει την ανθρωπότητα από μη αποδεκτά επικίνδυνα περιβαλλοντικά και κλιματικά ρίσκα, συμπεραίνει το Ινστιτούτο Worldwatch στην «Κατάσταση του Κόσμου 2010». «Αλλά η προσπάθεια να πραγματοποιήσουμε αλλαγές σε θέματα πολιτικής και τεχνολογίας ενώ παράλληλα θα κρατάμε τον πολιτισμό μας επικεντρωμένο στον καταναλωτισμό και την οικονομική μεγέθυνση, δεν μπορεί να αποδώσει καρπούς. Για να μπορέσουμε να προοδεύσουμε και στο απώτερο μέλλον, οι ανθρώπινες κοινωνίες θα πρέπει να μετασχηματίσουν τους πολιτισμούς τους με τρόπο ώστε η αειφορία να αποτελέσει τον κανόνα και η υπερβολική κατανάλωση να καταστεί ταμπού», επισημαίνει ο ίδιος αναλυτής.

Σήμερα, μια ηθελημένη στροφή είναι απαραίτητη και ήδη λαμβάνει σάρκα και οστά ως αποτέλεσμα ορισμένων πρωτοπόρων σε θέματα πολιτισμού σε ολόκληρο τον κόσμο, οι οποίοι έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν έξι θεσμούς – εκπαίδευση, επιχειρήσεις, μέσα επικοινωνίας, κυβερνήσεις, παραδόσεις και κοινωνικά κινήματα –

που μετασχηματίζουν τον πολιτισμό μας προς την κατεύθυνση της βιωσιμότητας.

Πηγή: Εφημερίδα Αυγή

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

«Λόγος σε συνέδριο για τη μόλυνση του περιβάλλοντος»

Πριν μολυνθεί η ατμόσφαιρα, κύριοι, θα πρέπει να είχε κάτι άλλο μολυνθεί. Πως και από ποια σαπρόφυτα ή μικρόζωα να ξεκίνησε η σήψη της γης, κανείς δεν μπορεί ίσως να το ειπεί με ακρίβεια. Είναι πολύ δύσκολο πράγμα η ιστορία. Να άρχισε τον καιρό που πολεμούσαν οι Ευρωπαίοι στην Κίνα υπέρ του οπίου και του Χριστού; Ή τον καιρό που αμπάριαζαν τους Μαύρους σαν τα ξερά δαμάσκηνα, τους ξεμπαρκάραν στις παραλίες σωρούς και τους πουλούσαν προς δέκα σέντζια τον καθένα; Πριν; Έπειτα; Χθες, όταν εκείνος ο φριχτός επιχειρηματίας του Άδη, με τα υψικάμινα κρεματόρια, ισχυριζόταν ότι τον έπλασε ο Θεός κι ότι αυτός προγραμματίσει το πεπρωμένο του στη γη, ενώ είναι αναμφισβήτητο πως ο Θεός δεν έπιασε ποτέ σκατά στα χέρια του;

Τι υπόσχεση να δώσουμε τώρα, κύριοι, στα ψάρια; Θα το μπορούσαμε ασφαλώς σήμερα, αν εγκαίρως απομονώνονταν οι μολυσμένοι οργανισμοί, αν κόβονταν τ' ακάθαρτα χέρια, αν αδειάζοταν το Άγαλμα της Ελευθερίας εγκαίρως απ' τα σάπια αίματα που έχει μέσα του. Πάντως κ' επειδή δεν πρέπει να μην έχουμε ελπίδες, κάτι πρέπει να κάνουμε. Κάπου να καταφύγουμε. Να ενεργούμε πάντως. Πάμε στους Δελφούς!

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ Α

Να παρουσιάσετε συνοπτικά σε 50-60 περίπου λέξεις το περιεχόμενο των τριών τελευταίων παραγράφων του κειμένου 2

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Β

B1. Να επαληθεύσετε ή να διαψεύσετε, σύμφωνα με τα κείμενα 1 και 2, τις παρακάτω προτάσεις σημειώνοντας δίπλα σε κάθε πρόταση τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος». Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές μέσα από τα κείμενα.

- I. Το οικολογικό πρόβλημα είναι κατά βάση οικονομικό πρόβλημα.
- II. Είναι πλέον σε όλους σαφής η σοβαρότητα του οικολογικού προβλήματος στον πλανήτη.
- III. Παρά την κρίση, ο 21^{ος} αιώνας έχει να δείξει κάποιες προσπάθειες προστασίας του περιβάλλοντος.
- IV. Η λύση για την προστασία του περιβάλλοντος βρίσκεται στην αλλαγή του καταναλωτικού μοντέλου ζωής του σύγχρονου ανθρώπου.
- V. Η αειφορία είναι αναγκαία συμπεριφορά για την σωτηρία του πλανήτη από την οικολογική καταστροφή.

(Μονάδες 15)

B2.

α. Να προσδιορίσετε δύο τρόπους με τους οποίους ο συγγραφέας του κειμένου 1 οργανώνει τη σκέψη του στην 1^η παράγραφο.

(Μονάδες 10)

β. Να ερμηνεύσετε τη χρήση των εισαγωγικών σε κάθε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις που αυτά χρησιμοποιούνται στην προτελευταία παράγραφο του κειμένου 2: : « Κατάσταση του κόσμου 2010», «Αλλά... να καταστεί ταμπού».

(Μονάδες 5)

B3. Στις δύο τελευταίες παραγράφους του κειμένου 2 εκφράζεται η ανάγκη στροφής της ανθρώπινης κοινότητας προς την αειφορία, προκειμένου να σωθεί ο πλανήτης μας. Να παρουσιάσετε δύο γλωσσικές επιλογές που το φανερώνουν.

(Μονάδες 10)

ΘΕΜΑ Γ

Να παραθέσετε το ερμηνευτικό σας σχόλιο στο ποίημα του Ν. Βρεττάκου σε 150- 200 περίπου λέξεις.

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Δ

Είστε μέλος μιας οικολογικής οργάνωσης. Με την ιδιότητά σας αυτή, σε εκδήλωση του πολιτιστικού συλλόγου της περιοχής σας, αναλαμβάνετε να εκφωνήσετε μια ομιλία στην οποία αναφέρεστε: α) στις σημαντικότερες όψεις του οικολογικού προβλήματος, β) στις συγκεκριμένες ενέργειες και πρωτοβουλίες που οφείλει να αναλάβει κάθε οικολογικά ευαισθητοποιημένος και υπεύθυνος άνθρωπος για την αναστροφή του προβλήματος αυτού. (300-350 λέξεις)

(Μονάδες 30)

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Δεν επιτρέπεται να γράψετε καμία άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.
5. Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
6. Διάρκεια εξέτασης: Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: Μία (1) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΣΑΡΑΝΤΙΤΗ ΕΙΡΗΝΗ
Διακρότημα Πειραιάς
Διακρότημα Κερατσινίου